

mtatkki

Hungarian Academy of Sciences  
Centre for Social Sciences  
**Institute for Minority Studies**

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az  
[Europeana felhasználói szabályzatát](#).

decz. 18): Az örmény vérengzések ügyében egybehívott tiltakozó meetinget tegnap estve tartották meg rendkívüli érdeklődés mellett. Nagy tetszést keltett Glastonenak egy levele, a melyet a gyűlésen fölolvastak, s a melyben azt mondja, hogy az örmény vérengzések az egész mivelt világ figyelmét ébresztették fel, s ha a hírek, melyek elterjedve vannak, igazak, aggodalommal kell kérdeznie, hogy meddig tarthat még ez a tarthatatlan állapot. Angliát a ciprusi egyezmény értelmében ez ügy különösen érdekli. Ő nem akar előbb ítéletet mondani, míg a török kormány által ez ügyben megindított vizsgálat befejezve nincs; de reményli, hogy a török kormány saját becsülete és tekintélye érdekében mindent el fog követni, hogy az igazi tényállás kideríthessék. Stevenson, a meeting elnöke, ama nézetének ad kifejezést, hogy a vizsgálatnak előrelátólag nem lesz meg a kívánt eredménye s így nem lesz megnyugtató; ő tehát már a vizsgálat befejezése előtt határozottan állást foglal az örmények érdekében. — Ezek után szó szerint adjuk azon rövid, de igen fontos távirati tudósítást, melyet a »Magyarország« egyik legújabb számában olvasunk, s a mely így hangzik: Odessa decz. 22. *Teck herczeg lesz a tervezett autonóm örmény állam uralkodója.*

**Uj patriarkha.** Izmirlián (Szmirnai) Máté választott Ásékán helyébe konstantinápolyi patriarkhának.

**Külföldi lapok az armeniai eseményekről:**

Az angol kormány iratot intézett mindazon hatalmakhoz, melyek a berlini szerződést aláírták és figyelmüket felhívta arra, hogy a porta mulasztást követve a 61. cikkelyt még nem hajtotta végre.

Oroszország várakozó helyzetben marad addig, míg a bizottság Örményországban vizsgálatát befejezi, azután Angliával egyértelműleg fog eljárni.

A parisi »Autorité« című lap mondja, hogy XIII. Leo pápa meghagyta Azárián örmény kath. patriarkhának, hogy az örményországi vérengzésekről részletes tudósítást küldjön neki.

Az amerikai lapok is sűrűn foglalkoznak Örményországgal, az örményekkel és az örmény vérengzéssel. Így a »Saturday Globe« képes lap nov. 24-iki száma előbb szól a szászuni iszonyú vérengzésről, azután közli az Ararat, a katolikosz, a szászuni nők és férfiak képeit; az első lapon levő kép pedig azt mutatja, hogy milyen szenvedéseket mért a török keze az örményországi keresztényekre.

A »The Boston Herald« nov. 27. száma azon népes meetingről szól, melyben az armenophil amerikaiak (Boston) tiltakoztak a szultán kormányának barbár eljárása ellen és mivel mi jót sem várunk működésétől azon vizsgáló bizottságnak, melyet ez küldött a helyszínére, kéri a gyűlés Angolországot, hogy küldje oda részrehajlatlan ügynökeit és hasson oda, hogy a berlini szerződés 61 cikkelyében foglalt reformok minél hamarább hajtassanak végre.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: SZONGOTT KRISTÓF.

Szamosújvárt, Todorán Endre „Aurora“ könyvnyomdája.

## Dr. Korbuly Imre.



**M**időn a hetvenes évek első felében dr. Korbuly Imre a magyar közjogról irt művét közrebocsátotta, — rendszeres, a magyar államjog egész anyagára kiterjedő újabb munka Cziráky, Virozsil és Récsi művein kívül nem létezett, s az örmény születésű Korbuly Imre egyszerre közjogi irodalmunk legjelesebb szerzői sorába emelkedett, maig is egyetemi használatban levő könyvével; melyben ő a korábbi rendszeres művek-, egyes államjogi kérdésekről jogtudósaink legjelesebbjei által irt monografiák, értekezések és vitairatok fejtegetéseire is tekintettel volt; s azokat könyvészetileg rendszeresen egybefoglalta.

Sőt azóta is, hogy Korbuly műve megjelent, alig egy pár ily rendszeres munka látott még napvilágot e kiválólag hazai szakában a jogtudományok s a Korbuly után következett Boncz-, Kiss- és Nagy-, Horváth-

és Mariassy-féle közjogon kívül újabbi rendszeres tárgyalását a magyar államjog egész anyagának maig sem bírjuk.

Cziráký latinul írt magyar közjogának megjelenése óta tehát mindössze a fentebb elősorolt munkák foglalják magukban többé-kevésbé a magyar államjog egész rendszerét, s e művek szerzői sorában is (közelismerés szerint) méltó helyet foglal el a jeles magyar-örményjogtudós: Korbuly.

A hazai közjogi és közigazgatási irodalom egyik legkiválóbb, úttörő művelőjének és a nagyhirű kolozsvári volt egyetemi rendes tanárnak, Korbuly Imre dr.-nak arcképét és életrajzi adatait mutatjuk be olvasóinknak.

A feledhetetlen emlékű tanár nagybátyjának, nagyreményű fiának és egyik jó ismerősének baráti kezeiből vett arcképhez és adatokhoz csatolva saját jegyzeteimet, a tisztelt Szerkesztő úr engedelmével, mint legelső teszem közzé az alábbi hiteles életrajzi vázlatot azon tudatban, hogy annak fakulásra váró sorai világot fognak vetni az elhunyt lángelme fényességére.

Korbuly Imre 1844. nov. 9-én született Nagy Dersidán (Szilágyvármegyében). Atyja, vitéségi éremrenddel kitüntetett részese volt az 1848-as nagy időknek. Fiát kezdettől gondos nevelésben kívánta részesíteni, azonban e szándéka 1853-ban beállott munkaképtelensége folytán meghiúsult s így a jelzett időtől a szorgalmas fiú nevelését atyai nagybátyja Korbuly Lázár vette kezébe, ki fogadott fiát előbb Debreczenben a kegyesrendieknél, majd Nagyváradon, majd ismét Debreczenben taníttatta, hol is 1861. jún. 30-án az ev. ref. főcollegiumban dicséretes érettségi vizsgálatot tett, mi azonban természetesnek is látszott; mert Korbuly már mint negyedik gymnasiális osztályú tanuló meglepte tanárait egy hírneves dolgozattal, mint felsőbb osztályú tanuló pedig Teleki és Széchenyi halálára írt politikai költeményeivel vonta magára a figyelmet. Érettségi vizsgálata után pappá akart lenni s mint nagyváradi papnövendéket Nogáll kanonok ajánlatára a budapesti hittudományi karhoz küldötték. Betegeskedése miatt a papnöveldei pályát abbanhagyta s

a budapesti egyetemen a jogi tanszakra iratkozott be, hol is mint harmad éves joghallgató 1863-ban történelmi fejtegetésekben hővelkedő közjogi pályakérdést nyert meg, melynek megírásához Pauler Tivadar saját nagybecsű könyvtárát bocsátotta rendelkezésére. Befejezván jogi tanulmányait 1868. szept. 29-én a győri akadémiához tanársegéddé és könyvtárnokká nevezték ki, 1869. júl. 14-én ugyanoda helyettes rendkívüli tanárnak, 1869. nov. 19-én a tudori oklevél kiérdemlése után pedig ezen minőségben a pozsonyi jogakadémiához helyezték át. 1870. márc. 10-én ugyanitt nyilvános rendkívüli, 1871-ben pedig rendes tanár lett. 1871-ben okt. 5-én a létesült kolozsvári kir. tudomány-egyetem rendes tanárává neveztetett ki s mint ilyen az említett év okt. 19-én tette le a hivatalos esküt. Ezen időtől kezdve 1876. évi márczius 5-én bekövetkezett haláláig a kolozsvári egyetemen tanította a magyar közjogot és magyar közigazgatási jogot.

Hogy mily fényes sikerrel működött Korbuly a tanári pályán, azt legszebben igazolhatják nemesak az országban szétszórva élő kiváló jogásztanítványai, hanem irodalmi művei is, melyekből igazán maradandó emléket biztosított nevének. „Közjog“-át 1871-ben tette közzé oly kelendőséggel, hogy a következő évben új kiadást kellett abból sajtó alá rendeznie. E kiadást újabb meg újabb átdolgozás követte annyira, hogy még ma is, majdnem 20 évvel a szerző halála után, a Korbuly név ott ragyog a magyar közjogi tankönyvek homlokán és említetik e név nem egyszer a magyar parlamentben is a közjogi fejtegetéseknél. Nem kevésbé nevezetes Korbuly-nak 1868-ban megjelent és akadémiailag koszorúzott következő pályamunkája: „A báni méltóság tekintettel horvát-, dalmát- és tótországi, nem különben a szörényi, bosnyákországi, a macsói, sói, ozorai, bronchi, kruchói, bolgárországi, nándorfehérvári, zreberniki, jajejai, szabácsi és szerémi bánások történelmi és közjogi viszonyaira.“ E művét szerző hálás kegyelettel az őt felnevelő nagybátyjának ajánlotta. E két munkáján kívül pár jogi értekezés és több vers jelent még meg tollából, mely utobbiak a szép-irodalmi lapok hasábjain láttak annak idején napvilágot.

A tanszéken szigorú, de igazságos, a közéletben leereszkedő, de bizalmat keltő, az irodalmi téren pedig kimagasló tanár 1876. márczius 5-én hunyt el élte 35-, tanárságának 8-, házasságának 7-ik évében, mélyen elszomorítva az egyetemet, — mely arczképét olajba festetten őrzi, — a már időközben elhalt özvegyet és a már felnevelkedő árva gyermekeket. Korbulyról az 1861-ben érettségi vizsgálatot tett tanulótársak 1881-ben, a husz éves találkozás emlékére kiadott Emlékkönyben azt irták, hogy „jelen emlékkönyvünk körét túlhaladná elhunyt jelesünk társadalmi állásáról és irodalmi működéséről kimerítőleg megemlékezni; ez úgy is közönségesen tudva van. Ennélfogva kötelességünknek tartjuk csak annak megemlékezésére szorítkozni, hogy halálával legjelesebb társunkat veszítettük el.“

E sorokat több mint 10 év után mi is ismételjük, azon hozzáadással, hogy jó emlékét mindig tiszteletben fogjuk tartani s azon leszünk, hogy kimagasló alakját a törekvők élébe követendő példányképpül állítsuk!

**Dr. Gopcsa László.**



### Emléksorok.

(K. Z.-hez).

— Pátkánián Ráfáel. —



Ne képzeljétek ám, hogy én talán,  
Sohajtozom a dicsőség után;  
Vagy tapsra vágyom, mit nyújt a tömeg,  
Ez sértené csak büszkeségemet

Igen, hisz lantom bűvös ereje  
Erző szivekből könyt csepegtete,  
Mig másokat vigságra indíta,  
Ábrándot, álmot el-el oszlata.

Miért? oh azt egy mély titok fedi;  
Hát mért nyílik a rózsza szirma ki?  
Forrás, mely támad ott a hegytetőn,  
Mért fut zajongva át a zöld mezőn?

Zephir, a mely lenget falevelet,  
Mért hogy suttogva int üdvözlötet?  
A csalogány mért zengi bájdalát,  
Bokor tövénel húzva meg magát?!

Simay Gergely.



### Örményországon keresztül.

— A travers l' Arménie russe, Paris, 1893. —

III.

Erivánból látogatást tettek utasaink Örményország egykoron híres városaiban, Erovántásádban s Erovántágérdben, az Araxes és az Arpazsaj egyesülésénél; megpillanthatták a távolból az ősrégi Ármávir várnak romjait, aztán ama fensikoknak vették utjokat, melyek a Gok-tsai tava fölött uralkodnak.

A vulcanicus karmi-i völgyön át eljutottak a híres keghárti kolostorhoz, melynek egy meredélyes sziklán való megpillantásakor méltán törtek ki csodálkozó felkiáltásban utasaink. Keghárt, melynek alapítását Világosító szent Gergelynek tulajdonítja a hagyomány, manapság is püspöki székhely. Legérdekesebb részét a sziklába vágott helyiségek képezik, a melyek élénken emlékeztetnek az indiai földalatti templomokra. Örményország minden vidékéről ide sereglenek a zarándokok, keresztények és muzulmanok egyaránt s könyörgésekből, énekből és táncból álló ünnepeik felejthetlen benyomásokat hagytak vissza Chantre és neje lelkében.

Keghárt elhagyása után több mint háromezer méternyi magasságig szakadatlanul emelkedik az út. Kurd tanyák egész sorozata szegélyezi, a melyek igen alkalmas tárgyakat szolgáltatnak Chantre-nek anthropologiai tanulmányai folytatására. Allah-Safragának, a nagy kurd főnöknek sátorából annak tőszomszédságában egy szegény pásztor nedves lakóhelyét keresték fel; majd sok viszontagság után megpillantották elvégre a Gok-tsai kék vizeit.

A perzsák „édes tó“-nak, az örmények a „keghárti tenger“-nek, a törökök „kék tenger“-nek nevezik a Gok-tsait s szép azurkékben játszó hullámai meg is érdemlik ezt